

מדריך לכתיבת עבודת גמר מחקרית לתואר שני ב"תרבות היהודית בזיקתה אל התנ"ך והוראתה"

המדריך כתוב בלשון זכר והוא מיועד לסטודנטים וסטודנטיות כאחד.

א. מהות העבודה:

במהלך לימודיו לתואר השני נדרש הסטודנט להגיש עבודת גמר המשקפת את יכולתו ליישם את הידע ואת המיומנויות והתובנות השונות שרכש בשתי שנות הלימוד. העבודה דורשת חשיבה אקדמית ברמה גבוהה ויכולת לתרגם את החשיבה לעבודת מחקר ולכתיבה אקדמית.

בגלל חשיבותה של העבודה כמשקפת את מכלול כישוריו האקדמיים של הסטודנט המתעתד לסיים תואר שני, יינתן לה משקל של 30% בציון הסופי של הסטודנט לתואר. כתיבת העבודה וקבלת ציון עובר עליה, היא תנאי לסיום התואר השני.

עבודת הגמר היא עבודה אישית. עבודה זו יכולה להתבסס על סמינריון שכתב הסטודנט במהלך לימודיו לתואר השני ובתנאי שמרביתה תהיה חדשנית (וראו להלן).

עבודת הגמר: העבודה תעסוק בחקר בין-תחומי במדעי היהדות בזיקתם אל התנ"ך. נדרש שנושא העבודה יהיה רלוונטי לתכנים הנלמדים במערכת החינוך ושיש בו כדי לקדם את הוראתם של תכנים אלו.

בהתאם לאופייה ורוחה של התוכנית ושל סגל ההוראה שלה עבודת גמר תהיה **עיונית-מחקרית**. ההיבט היישומי יבוא לידי ביטוי, כאמור, בזיקת נושא עבודת הגמר לתוכניות הלימודים הקיימות ו/או כתשתית עיונית-מחקרית לבניית תכניות עתידיות במסגרות חינוכיות שונות – הן בחינוך הפורמלי והן בחינוך הבלתי פורמלי.

עבודת גמר בתוכנית תהיה, כאמור, **בין-תחומית**. כלומר, על העבודה לעסוק לפחות בשני תחומים מבין התחומים שלהלן ולכלול השוואה או דיון בזיקה שביניהם לבין התנ"ך:

ספרות האגדה (מתוך הספרות המדרשית והתלמודית), פרשנות (רש"י, רמב"ן, שד"ל וכו'), עולם ההלכה והמנהג (משנה תורה לרמב"ם, ספרות המנהגים וכו'), הגות (ר' יהודה הלוי, רמב"ם, הרב י"ד סולובייצ'יק וכו'), עולם התפילה והפיוט (יניי הפייטן, ר' שלמה אבן גבירול וכו'), הספרות החדשה (זלדה, עגנון וכו'), אומנות חזותית לתחומיה (איור, ציור, פיסול וכו'), וכן היסטוריה, לשון, וכו'.

ניתן להציע הצעות יצירתיות נוספות לאופייה הבין-תחומי של העבודה.

הרחבת עבודת סמינריון לעבודת גמר. ניתן להרחיב עבודת סמינריון מצטיינת (ציון 90 ומעלה) לעבודת גמר במידה שקיימת אפשרות ורצון של מדריך העבודה הסמינריונית להדריך את המשך המחקר בנושא. אם הסטודנט מרחיב את העבודה הסמינריונית היקף עבודת הגמר לא יפחת מ - 25,000 מילים.

במסגרת הרחבת העבודה הסמינריונית לעבודת גמר יש להרחיב את ההיבט הבין-תחומי של העבודה. אם, לדוגמה, העבודה הסמינריונית עסקה בהשוואה או בזיקה שבין שני תחומים, הרי עבודת הגמר צריכה להתייחס לתחום נוסף, כך שעבודת הגמר תעסוק בזיקה בין שלושה תחומים שונים לפחות. יודגש: עבודת גמר היא עבודה עצמאית וחדשה אף שחלקים ממנה יכולים להיות מבוססים על העבודה הסמינריונית. אין היא בגדר הרחבת עבודה סמינריונית על ידי הוספת פרק אחד או שנים.

ב. מטרות העבודה:

הסטודנט יביא לביטוי את כישוריו האקדמיים שרכש במהלך שתי שנות לימודו בתוכנית ויכתוב עבודה אקדמית שיש בה תכנון וביצוע מחקר עיוני.

הסטודנט יגיש עבודה המשלבת מחקר בין תחומי במדעי היהדות בזיקתה לתנ"ך.

ג. מבנה עבודת הגמר:

עבודת גמר תכלול את המרכיבים הבאים, על פי סדר הופעתם:

1. דף שער - בו יירשם במרכז העמוד נושא עבודת הגמר ומתחת לכך ייכתב: 'עבודת גמר לתואר שני במסלול 'התרבות היהודית בזיקתה אל התנ"ך והוראתה', המכללה האקדמית חמדת הדרום', שנת הלימודים (כללית ועברית) ...

בשליש התחתון של העמוד ייכתבו שם מנחה העבודה, שם הסטודנט המגיש את העבודה, ומספר תעודת הזהות של הסטודנט.

בתחתית העמוד ייכתב: אני (שם המנחה ותוארו/ה) מאשר/ת את הגשת העבודה לשיפוט (חתימה) (תאריך).

להלן הפורמט:

המכללה האקדמית לחינוך חמדת הדרום

M.Ed. עבודת גמר לתואר

תואר שני ב"תרבות היהודית בזיקתה אל התנ"ך והוראתה"

נושא העבודה:

מגיש/ה:

המנחה:

תאריך:

2. דף תוכן עניינים - המפרט את חלקי העבודה על פי מספרי העמודים שלהם.

3. תקציר - התקציר ייכתב בעברית ובאנגלית ובו יוצג נושא המחקר, דרך בדיקתו, הממצאים המרכזיים והמסקנות. התקציר יהיה בהיקף של כ- 250 מילים.

4. מבוא - פרק זה יכלול סקירה של ספרות המחקר, בהיקף של עד 8000 מילים. הסקירה תעסוק בנושא המחקר, בממצאים של מחקרים אחרים שעסקו בשאלות דומות, במסקנות שעלו מעבודות אחרות.

סקירת הספרות תסתיים בציון הרלוונטיות של הסקירה לבדיקת נושא המחקר של עבודה זו. בפרק זה יציג הסטודנט גם את נושא המחקר המרכזי ואת נושאי המחקר המשניים הנגזרים ממנו.

5. פרקי העבודה - החלוקה לפרקים ולפרקי משנה תעשה לפי החלטת הסטודנט בהתאם לציר כרונולוגי או לציר תימטי. בסיומו של כל פרק ייערך סיכום קצר שידגיש את עיקרי תוצאות המחקר. פרקים אלו הנם משמעותיים ביותר, מכיוון שבהם יבוא לידי ביטוי כושרו של הסטודנט לנתח את הממצאים בשיטתיות, בראייה רחבה ותוך מתן פרשנות מקורית ומעמיקה.

6. סיכום ומסקנות

בפרק זה יסכם הסטודנט את עיקרי הדברים שעלו מהמחקר שערך, ויציג מסקנות אפשריות למחקרי המשך.

7. רשימה ביבליוגרפית

כמקובל בעבודה אקדמית, תובא רשימה של כל המקורות, בעברית ובאנגלית, ששימשו לכתובת העבודה. מצופה כי בעבודת גמר יהיו כ- 30 מקורות ביבליוגרפיים. מומלץ שלפחות שלושה מהם יהיו באנגלית וכשליש מהם מעודכנים מעשר השנים האחרונות. ציון המקורות בגוף העבודה וברשימה הביבליוגרפית יהיה על פי כללי הציטוט הנהוגים במדעי היהדות.

8. נספחים - בסוף העבודה יצורפו נספחים רלוונטיים (מקורות וכו').

ד. היקף העבודה:

היקף העבודה יהיה עד 20,000 מילים בגופן דוד 12, רווח שורה וחצי. ההיקף לא כולל את הנספחים. אם הסטודנט מרחיב את העבודה הסמינריונית שכתב - היקף עבודת הגמר לא יפחת מ- 25,000 מילים.

ה. הנחיית הסטודנט:

1. השתתפות בסדנא שנתית לכתובת עבודת גמר - חובה -

במערכת השעות של שנים א'-ב' תתקיים סדנא בהיקף של 2 ש"ס. ההשתתפות בסדנא היא חובה.

2. הנחיה נושאת - לכל סטודנט ייבחר מנחה אישי מרשימת חברי סגל התוכנית או מחוצה לה, בעל מומחיות בנושא העבודה. ההנחיה תיערך בכמה דרכים: מפגשים פנים אל פנים, מפגשים מקוונים, דרך הטלפון ובאמצעות הדואר האלקטרוני. מועד ההתקשרות הראשונה עם המנחה יהיה לאחר שהסטודנט יגיש בכתב בקשה לכתוב עבודת גמר, בציון התחום עליו מבקש הסטודנט לכתוב. לאחר קבלת בקשת הסטודנט יימסר לו שם המנחה שילווה אותו במהלך כתיבת העבודה (ראו בסעיף ו'). מנחה העבודה הוא גם המעריך הראשון של העבודה.

1. הגשת הצעת מחקר

1. בחירת נושא ומנחה לעבודה

בתחילת הסמסטר הראשון של שנה ב', יבחר הסטודנט תחום בו הוא מגלה עניין. את הצעתו הוא יגיש למזכירות המכללה על גבי הטופס 'הצעה לבחירת נושא ומנחה עבודת הגמר'. בטופס זה על הסטודנט להציג שני נושאים ושני שמות מנחים שונים על מנת להגדיל את האפשרות לאשר לסטודנט נושא ומנחה המועדף על ידו. אין ערובה שיאושר לסטודנט הנושא או המנחה שצוין. הבקשה לבחירת נושא ומנחה תוגש לא יאוחר מיום מתחילת חודש דצמבר

2. מינוי מנחה אישי – עד סוף חודש דצמבר ימונה לסטודנט מנחה אישי.

3. הגשת הצעת המחקר -

הסטודנט יגיש למזכירות התוכנית, בתיאום עם המנחה ובאישורו, את הצעתו לעבודת הגמר. ההצעה תוגש במהלך סמסטר הראשון של השנה השנייה ועד לסוף חודש ינואר. אורך ההצעה עד שלשה עמודים בגופן דוד 12, ברווח שורה וחצי. ההצעה תכלול את המרכיבים הבאים:

- א. נושא עבודת הגמר.
- ב. סקירת ספרות המחקר העיקרית.
- ג. נושא העבודה, ונושאי משנה הנגזרים ממנו.
- ד. מטרת העבודה.
- ה. ראשי פרקים של העבודה (לפחות שלושה).
- ו. רשימה ביבליוגרפית קצרה (עד ששה פריטים מרכזיים).

4. אישור הצעת המחקר -

הצעת המחקר תיבחן על ידי ראש התוכנית וחבר סגל נוסף. ההצעה תאושר על דעת שני חברי הסגל. אם יידרשו תיקונים, ההצעה תוחזר עם הערות מנחות והסטודנט יידרש להגישה מחדש בחתימת המנחה לא יאוחר מסוף חודש פברואר.

ז. לוח זמנים בכתיבת העבודה:

סטודנט יוכל להגיש את בקשתו לגבי תחום העניין שעליו הוא רוצה לכתוב לאחר שסיים עבודה סמינריונית אחת, כלומר הגיש אותה ואף שעדיין לא קיבל ציון עליה. הסטודנט יגיש למרכז התוכנית את בקשתו לגבי סוג העבודה ותחום העניין עד תחילת חודש דצמבר.

קביעת מנחה אישי לסטודנט תתבצע עד סוף חודש דצמבר
 הגשת הצעת המחקר באישור המנחה תתבצע עד סוף חודש ינואר
 אישור ההצעה על ידי מרכז התוכנית וחבר סגל נוסף - יינתן עד סוף חודש פברואר
 כתיבת העבודה תיעשה במהלך שנת הלימודים השנייה בתוכנית.
 הצגת עבודת הגמר תתקיים בכנס סיום שנת הלימודים (פרטים על הצגת העבודה יימסרו בהמשך), בסוף חודש יוני של שנת הלימודים השנייה של הסטודנט.
 הגשת העבודה לשיפוט תתבצע עד סוף חודש ספטמבר. עבודה המוגשת ללא אישור המנחה לא תתקבל.
 הערכת העבודה על-ידי המנחה ובודק נוסף (שני מעריכים) תיעשה עד חודש וחצי מיום הגשת העבודה למזכירות התוכנית.

סיכום לוח זמנים לביצוע עבודת הגמר

שלב	שנה א'	שנה א'	שנה א'	פגרת קיץ בין שנה א' לשנה ב'	שנה ב'	שנה ב'
הגשת בקשה לסוג העבודה ותחום העניין	עד תחילת דצמבר					
מינוי מנחה	עד סוף דצמבר					
הגשת הצעת מחקר		עד סוף ינואר				
אישור ההצעה			עד סוף פברואר			
ביצוע העבודה				במהלך שנה ב'		
הצגת העבודה בכנס					יוני של שנה ב'	
הגשת העבודה לשיפוט						עד 30 לספטמבר של שנה ב'
מתן הערכה						חודש וחצי מיום ההגשה

ח. הערכת עבודת הגמר :

ציון עובר של עבודת גמר יהיה 70

העבודה תוערך על-ידי שני מעריכים: המנחה ובודק נוסף שימונה ע"י מרכז התכנית. הערכת העבודה על ידי המנחה והבודק הנוסף תעשה באמצעות מחוון אחיד שיקצה נקודות מקסימאליות לרכיבי העבודה (סעיף י'). הציון של כל בודק יהיה 45% וציון ההערכה יהיה ציון משוקלל של שני המעריכים. 10% נוספים מציון העבודה יקבעו על ידי המנחה על פי אופן העבודה, ההתמדה, ההשקעה והיזומה של הסטודנט.

במקרה ופער הציונים בין שני המעריכים את העבודה עולה על 25 נקודות, תימסר העבודה למעריך שלישי והציון הסופי יהיה שקלול של הציונים שהעניקו שלושת המעריכים. משקל המעריכים יהיה זהה. הקורא השני והקורא השלישי (אם יהיה צורך למינוי מעריך שלישי) יקבלו את העבודה ללא זיהוי שם הכותב והמנחה (עבודה אנונימית). הסטודנט לא ידע את שמות הבודקים הנוספים.

ט. מחוון להערכת העבודה

רכיב	קריטריון ההערכה	משקל בהערכה
מבוא	ענייני, מציג את שאלת המחקר ומטרותיו ומכין את הקורא לקריאת העבודה	10%
סקירת הספרות	ספרות מגוונת, עדכנית ורלוונטית; אופן הצגת הספרות והזיקות בין הדעות והגישות השונות בספרות	20%
מקורות ראשוניים ומשניים	הצגה ראויה של מקורות ראשוניים ומשניים בהתאם לצרכי העבודה	10%
דיון	דיון במשמעות ממצאי המחקר, קשירת הממצאים לרקע העיוני ואל השערות ומטרות המחקר	28%
כתיבה אקדמית	ניסוח בהיר בלשון תקינה ובשפה עשירה ולפי כללי הכתיבה האקדמית. מבנה העבודה קוהרנטי, בעל סדר לוגי וברור.	12%
ביבליוגרפיה	הצגת הביבליוגרפיה לפי הכללים המקובלים	10%
ייחודיות	יצירתיות, חשיבה ביקורתית וחדשנות העבודה	10%

סיכום הערכה: (סמן ב- V את הביטוי המתאים)

העבודה ראויה לקבל את הדירוג הגבוה ביותר- הצטיינות יתרה (ציון מעל 96 ומעלה)

העבודה עומדת בסטנדרטים של המכללה וראויה להתקבל כעבודת גמר כפי שהיא, ללא תיקונים

העבודה עומדת בסטנדרטים של המכללה וראויה להתקבל כעבודת גמר בתיקונים קלים

העבודה אומנם עומדת בסטנדרטים של המכללה, אך תהיה ראויה להתקבל כעבודת גמר לאחר הכנסת תיקונים משמעותיים כפי שנדרש במכתב נלווה.

העבודה אינה עומדת בסטנדרטים של המכללה ואינה ראויה להתקבל כעבודת גמר.

אנו מקווים שהתלמידים ימצאו את כתיבת עבודת הגמר כחוויה אינטלקטואלית שתאפשר להם לתת ביטוי מלא לכל מה שלמדו במהלך שתי שנות הלימוד